

Список використаних джерел:

1. Конституція України. від 28 червня 1996 р. в редакції станом на 1.01.2020 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Виборчий Кодекс України від 19.12.2019 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20/ ed20200703#n1799>

3. Закон України «Про політичні партії в Україні» [Електронний ресурс]. Режим доступу – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#n244>.

4. Чотирьом партіям перераховано кошти державного фінансування [Електронний ресурс]. Режим доступу – <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/chotyrom-parlamentskym-partiyam-pererahovano-koshty-derzhavnogo-finansuvannya/>.

5. У 2020 році НАЗК зупинило фінансування двох партій. [Електронний ресурс]. Режим доступу – <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/u-2020-rotsi-nazk-zupynylo-finansuvannya-dvoh-parlamentskyh-politychnyh-partij-zayavy-pro-politychnyj-tysk-iz-boku-nazk-ye-bezpidstavnyu/>.

*Юлія Кернякевич-Танасійчук,
д.ю.н., доцент, Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника*

ДИСКРЕЦІЯ ПРИ ЗМІНІ УМОВ ТРИМАННЯ ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ В МЕЖАХ ОДНІЄЇ КОЛОНІЇ

Незважаючи на чітку законодавчу регламентацію правовідносин, які виникають у процесі виконання покарань, визначення кола повноважень органів та установ виконання покарань та їх посадових осіб, наявності механізму як державного, так і громадського нагляду за дотриманням кримінально-виконавчого законодавства, на практиці зустрічаються непоодинокі випадки зловживання дискреційними повноваженнями.

У Юридичній енциклопедії правова категорія «дискреційна влада» тлумачиться як спосіб реалізації публічної (тобто з боку держави і місцевого самоврядування) влади, за яким відповідний

суб'єкт влади (орган чи посадова особа) застосовує надані йому в межах закону повноваження на власний розсуд, без необхідності узгодження у будь-якій формі своїх дій з іншими суб'єктами [1, с. 195]. Виходячи з такого визначення, під поняттям «дискреція» допустимо розуміти застосування органом державної влади (місцевого самоврядування) чи його посадовою особою наданих йому в межах закону повноважень на власний розсуд.

Одним з прикладів реалізації дискреційних повноважень у кримінально-виконавчих відносинах є функціонування інституту зміни умов тримання засуджених до позбавлення волі у кримінально-виконавчому праві.

Аналізуючи правову природу інституту зміни умов тримання засуджених до позбавлення волі, слід зазначити, що він є одним з елементів (формою) прогресивної системи виконання покарань, яка передбачає зміну умов тримання засудженого залежно від ступеня його виправлення, що проявляється в поведінці засудженого, його ставленні до праці чи навчання тощо.

Так відповідно до ч. 1 ст. 100 Кримінально-виконавчого кодексу України залежно від поведінки засудженого і ставлення до праці, в разі її наявності, та навчання умови відбування покарання змінюються в межах однієї колонії або шляхом переведення до колонії іншого виду [2].

З огляду на наведену законодавчу норму можна виокремити два різновиди зміни умов тримання засуджених до позбавлення волі: 1) в межах однієї колонії та 2) шляхом переведення до колонії іншого виду.

Зміна умов тримання в межах однієї колонії здійснюється за клопотанням начальника відділення соціально-психологічної служби постановою начальника колонії. У разі якщо така постановка передбачає збільшення обсягу встановлених обмежень і більш суворі умови тримання, вона погоджується із спостережною комісією [2].

Очевидно, що така законодавча конструкція, без чіткого визначення матеріальних підстав зміни умов тримання засуджених до позбавлення волі, побудована з використанням оціночних правових категорій з прив'язкою лише до «поведінки засуджених», «ставлення їх до праці, навчання» створює сприятливе по-

ле для зловживання суб'єктивним судженням з боку адміністрації кримінально-виконавчих установ закритого типу при вирішенні питання про зміну умов тримання засуджених до позбавлення волі.

Зміни умов тримання засуджених до позбавлення волі в межах однієї колонії, як практично й всі інші форми прогресивної системи відносяться до сфери законних інтересів, а отже сфери, яка регулюється кримінально-виконавчими нормами дискреційного характеру, коли прийняття рішення про її застосування не обов'язок компетентного органу, а лише право. Формально законним буде як позитивне, так і негативне рішення, яке залежатиме від особистісних властивостей та професійних установок (навичок) тієї особи, яка приймає рішення [3, с. 216].

Таким чином, з метою звуження меж суб'єктивного розсуду з боку адміністрації кримінально-виконавчих установ закритого типу при вирішенні питання про зміну умов тримання засуджених до позбавлення волі, необхідно деталізувати законодавчий перелік підстав застосування такої зміни умов тримання засуджених, який може бути виражений через оцінку поведінки засудженого (з точки зору дотримання засудженим режиму відбування покарання; відсутності стягнень за правопорушення; ставлення до персоналу установи виконання покарань та інших засуджених тощо), його ставлення до праці, навчання (з точки зору дотримання засудженим правил трудового розпорядку; бережливого ставлення до майна підприємства установи виконання покарань, де працює засуджений; дотримання засудженим вимог техніки безпеки та охорони праці тощо).

Список використаних джерел:

Юридична енциклопедія: в 6 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 1999. Т. 2. 744 с.

Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон України від 11.07.2003 р. № 1129-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text> (дата звернення: 18.04.2021).

Гритенко О. А. Теоретико-правові концептуальні засади прогресивної системи виконання та відбування покарання у виді позбавлення волі: дис. ... д-ра юрид. наук. Одеса, 2020. 492 с.